

a jinakých námitek proti požadovacímu právu stěžovatele nebylo vzneseno. bylo vyhověno dovolacímu rekursu pachtýřovu a změnou usnesení soudu rekursního obnoveno usnesení prvního soudu.

Čís. 613.

Zákon o společnostech s omezeným ručením.

I převod závodního podílu dědictvím lze učiniti závislým na souhlasu společníků, předpokládajíc, že zároveň uspořádá se ve společenské smlouvě případ, kdyby souhlas byl odepřen.

(Rozh. ze dne 27. července 1920, R I 520/20.)

Rekursu finanční prokuratury proti usnesení rejstříkového soudu, jímž povolen byl zápis společnosti s o. r., rekursní soud dal částečně místo, nevyhověl mu však, pokud čelil proti ustanovení bodu 8. společenské smlouvy, podle něhož vyžaduje se k převodu závodních podílů dědicem posloupností souhlasu všech společníků, ježto podle § 76 odstavec druhý zákona o společnostech s r. o. vůbec zůstaveno jest disposici společníků, aby převod závodních podílů vázali dalšími podmínkami, než jak je stanoví § 76; v tomto směru nerozeznává zákon, zda jde o převod mezi živými či na případ smrti a nelze proto tvrditi, že ustanovení bodu 8. společenské smlouvy odporuje předpisu § 76.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu finanční prokuratury uložil společnosti, aby ve lhůtě, kterou rejstříkový soud určí, uvedla ustanovení společenské smlouvy v souhlas se zákonem také v bodě 8, sice že by byla z obchodního rejstříku vymazána.

Důvody:

Uvedené ustanovení, podle něhož k převodu závodních podílů nebo jich částí dědictvím třeba jest souhlasu všech společníků, není sice samo o sobě závadným a neodporuje předpisům zákona o společnostech s r. o., neboť nelze se domysleti, proč by ustanovení § 76, odstavec druhý, které dovoluje, učiniti převod odvislým od souhlasu společnosti, mělo platiti jen pro převod mezi živými. Zájmu veřejnému to neodporuje, a pokud jde o společnost samu, je zájem její v obou případech týž: zákon chce společnosti dáti na ruku možnost, aby se chránila proti tomu, by převodem nevnikaly do společnosti nevítané živly, a toto nebezpečí jest zajisté stejné při převodu dědictvím jako mezi živými. Avšak nelze přehlížeti, že toto ustanovení společenské smlouvy jest nedomyšleno; nepravíť nic o tom, co nastati má, když souhlas bude odepřen, jak se záležitost dědictví vyřídí, kdo a jak podíly závodní, jež by jinak dědicům připadly, převezme a jak dědicové mají býti odškodněni. Dokud o tom není žádného ustanovení, jest řečený článek smlouvy zmatečný, protože osud podílu jest zcela nejistým.

Čís. 614.

Zemský zákon pro Čechy ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. z., o dědické posloupnosti ve statky střední velikosti.

Není závady, by při převzetí polovice usedlosti, patřící do pozůstalosti, pozůstavším manželem nebyly na prospěch dětí jednak knihovně poznamenána fideikomisární substituce ohledně pozůstalostní polovice usedlosti, jednak vloženo předkupní právo ohledně celé usedlosti. Dokud trvá fideikomisární substituce, není přejímatel oprávněn, usedlost zciziti a nepřichází v úvahu právo předkupní.

(Rozh. ze dne 27. července 1920, R I 522/20.)

Pozůstalost Boženy N-ové byla projednána podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. z. a bylo mezi účastníky, totiž pozůstalým manželem a opatrovníkem nezletilých dětí uzavřeno dědičné porovnání, vedle něhož pozůstalý manžel převzal polovici nemovitostí, do pozůstalosti náležejících s právy a závazky v porovnání podrobně uvedenými. V odstavci VII. tohoto porovnání bylo ujednáno, že se podle odevzdací listiny a) vloží právo vlastnické pozůstalému manželu na polovici nemovitostí zůstavitelce patřivší s poznamenáním, že odevzdání se stalo dle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. z.; b) poznamená fideikomisární substituce pro nezletilé děti; c) vloží právo předkupní pro tyto děti; d) vloží právo zástavní za dětské podíly po 1000 K na celé nemovitosti. Na základě odevzdací listiny ze dne 25. ledna 1913 poznamenána v příslušných knihovních vložkách fideikomisární substituce pro jmenované nezletilé děti spolu s knihovními vklady výše pod a), c) a d) naznačenými. V roce 1920 žádal přejímatel o opatrovnícké schválení zamýšleného prodeje usedlosti. Okresní soud zamítl návrh, poněvadž substituční poměr dosud trvá a zrušiti jej není v zájmu nezletilých žadatelových dětí. Rekursní soud usnesení to potvrdil. Důvody: Není pochybnosti o tom, že substitucí jest přejímatel usedlosti ve svých podle § 11 zákona z roku 1908 jemu příslušejících právech ku prodeji usedlosti za kautely práva předkupního podstatnou měrou omezen. Substituci fideikomisární vykládati jest dle všeobecných předpisů §§ 608—615 obč. zák. Pokud doba, na kterou substituce ta je určena nebo zamýšlena, neuplynula, přísluší stěžovateli dle ustanovení § 613 obč. zák. toliko omezené vlastnictví s právy a povinnostmi usufruktuáře a má tudíž takový vlastník dle §§ 509 a 510 obč. zák. právo ke všem dispozicím a užitkům, vyjímaje právo nakládati se substancí statku, pročež zciziti statek, stížený substitucí fideikomisární, naprosto nemůže. Není proto správným názor stěžovatelův, jako by substituce měla jen platnost, pokud přejímatel statek neprodá, jelikož takovéto omezení ani z obsahu projednání pozůstalosti nelze odvoditi ani v zákoně není pro ně opory. Zcizení usedlosti z vylíčeného důvodu té doby jest nepřipustným, dokud substituce trvá, svolení k její zrušení dle stavu věci v zájmu dítek není nyní doporučitelné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Mohlo by se zdáti, že obsah odstavce VII. b), c), dědičného porovnání a knihovní zápisy jemu odpovídající zavdávají příčinu k pochybnostem, kdyžť právo předkupní, nezletilým dětem podle § 11 odstavce čtvrtého zákona ze dne 7. srpna 1908, č. 68 z. z. vyhrazené, předpokládá, že vlast-

ník nemovitostí má právo a možnost, volně jimi nakládati, kdežto fideikomisární substitute (v tomto případě zůstavitelkou ani nenařizená) odnímá fiduciáři dle § 613 obč. zák. právo na podstatu věci a tudíž právo ku zcizení. Lze však důvodně míti za to, že při projednání pozůstalosti bylo vycházeno z ustanovení § 11 prováděcího nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 28. února 1909, čís. 3 věstníku min. sprav., v němž se nařizuje, že, převezme-li pozůstalý manžel statek, má soud toho dbáti, aby se stalo opatření danému případu přiměřené ve prospěch dětí, snad o mezezním vlastnického práva přejímatele statku po způsobu fideikomisární substitute, a že má soud chrániti zájmy dětí ve smyslu předchozího odstavce také tehdy, když do pozůstalosti patří statek, jsoucí ve spoluvlastnictví manželů, a pozůstalý manžel, ač tu jsou děti, podle § 14 odstavce třetího zákona převezme podíl statku zůstaviteli náležející. Nelze pochybovati, že hledíc k těmto ustanovením mělo dle dědického porovnání knihovním poznamenáním fideikomisární substitute po dobu trvání této poznámky vlastnictví pozůstalého manžela a přejímatele vzhledem k převzaté polovici nemovitostí býti omezeno ve smyslu § 613 obč. zák. tak, že dokud trvá knihovní poznámka fideikomisární substitute, má pozůstalý manžel pouze práva a povinnosti požívatelovy, tedy s vyloučením práva na podstatu nemovitostí (§ 509 obč. zák.). Není tedy zejména oprávněn — bez svolení soudu opatrovnického — zciziti převzatou polovici statku. Právo předkupní nestává se tím bezpředmětným, neboť i v tom případě, když by pozůstalý manžel se svolením soudu chtěl prodati převzatou polovici statku, musil by kupitel jemu se nabízející ustoupiti nezletilým dětem touž kupní cenu podávajícím (§ 1077 obč. zák.). Že také pozůstalý manžel uznával dotčené omezení, plyne z jeho návrhu ze dne 10. srpna 1913, jímž za příčinou zamýšleného odprodeje pozemků od statku žádal, aby dotyčné pozemky byly ohledně nezletilých dětí propuštěny ne jen ze závazku práva předkupního a zástavního, nýbrž i ze substitute fideikomisární. Svolení pozůstalým manželem nyní požadované bylo však soudem opatrovnickým právem odepřeno, poněvadž poznámka fideikomisární substitute dosud trvá a nabízená kupní cena nejen dle zprávy obecního úřadu, nýbrž i dle posudku znalce jest nepřiměřena.

Čís. 615.

Ujednání splniště jest po rozumu § 37 obč. zák. zároveň úmluvou, již strany podrobují právní poměr veskrze právu splniště.

(Rozh. ze dne 27. července 1920, Rv I 356/20.)

Plzeňská firma v lednu 1919 prodala a dodala Vídeňské firmě zboží ve fakturované ceně. Doložka na faktuře »splatno a žalovatelné v Plzni« zůstala nepozastavena. Kupitelka neplatila, věc se oddálila a mezi tím provedeno v Československé republice okolování bankovek. Žalobě o zaplacení fakturovaného peníze v korunách československých obě strany o l i c e vyhověly, uznavše jednak, že fakturové sudiště (doložka »splatno a žalovatelné v Plzni«) zakládá splniště i dle hmotného práva t. j. po rozumu čl. 324, 342 obch. zák. (§ 905 obč. zák.), jak se ze souvislosti odstavce dru-